

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ - СКОПЈЕ

ЗБОРНИК

НА ТРУДОВИ ОД МЕЃУНАРОДНАТА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ЈАЗИЧНИ И КУЛТУРНИ ПРОНИКНУВАЊА
НИЗ ПРЕВЕДУВАЊЕТО И ТОЛКУВАЊЕТО

Скопје, 2015

Издавач: Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

**Уредник на издавачката дејност
на Филолошки факултет „Блаже Конески“:**
д-р Славица Велева, декан

Главен и одговорен уредник:
д-р Татјана Панова-Игњатовиќ

Редакциски одбор:

д-р Доресана Христова, Скопје
д-р Волфганг Моч, Манхајм
д-р Фроса Пејоска-Бушро, Париз
д-р Силвана Симоска, Скопје
д-р Лидија Аризанковска, Скопје,
д-р Мирјана Алексоска-Чкатроска, Скопје
д-р Светлана Куртеш, Портсмут
д-р Данило Капасо, Бања Лука
д-р Елпида Лупаки, Солун
д-р Милена Саздовска-Пигуловска, Скопје (секретар)

Лектура на текстовите на македонски јазик: д-р Лидија Аризанковска

Лектура на текстовите на германски јазик: д-р Силвана Симоска

Лектура на текстовите на англиски јазик: д-р Светлана Куртеш,
д-р Емилија Саржоска-Георгиевска и д-р Татјана Панова-Игњатовиќ

Лектура на текстовите на француски јазик:
д-р Мирјана Алексоска-Чкатроска

Компјутерска обработка и печат:
БороГrafика

Тираж: 300 примероци

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ ВО СКОПЈЕ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“

ЗБОРНИК

НА ТРУДОВИ ОД МЕЃУНАРОДНАТА
НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
**ЈАЗИЧНИ И КУЛТУРНИ ПРОНИКНУВАЊА
НИЗ ПРЕВЕДУВАЊЕТО И ТОЛКУВАЊЕТО**

СКОПЈЕ, 2015

Publisher: Faculty of Philology "Blaze Koneski" - Skopje
Ss. Cyril and Methodius University - Skopje

Editor of the publishing activities of the Faculty of Philology "Blaze Koneski"
Dr. Slavica Veleva, Dean

Editor-in-Chief:
Dr. Tatjana Panova-Ignjatovik

Editorial board:
Dr. Dorena Hristova, Skopje
Dr. Wolfgang Motsch, Mannheim
Dr. Frosa Pejaska-Bouchereau, Paris
Dr. Silvana Simoska, Skopje
Dr. Lidija Arizankovska, Skopje
Dr. Mirjana Aleksoska-Ckatroska, Skopje
Dr. Svetlana Kurtel, Portsmouth
Dr. Danilo Capasso, Banja Luka
Dr. Elpida Loupaki, Thessaloniki
Dr. Milena Szadzovska-Pigulovska, Skopje (Secretary)

Language editors:
Dr. Lidija Arizankovska (Macedonian), Dr. Silvana Simoska (German),
Dr. Svetlana Kurtel, Dr. Emilija Sarzoska-Georgievska and Dr. Tatjana Panova-
Ignjatovik (English), Dr. Mirjana Aleksoska-Ckatroska (French)

Designed and printed by:
BoroGrafika Skopje

Print run: 300

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	13
FOREWORD	15

*Поздравно обраќање од Tatjana Panova-Ignjatovik,
председателка на Организативниот одбор* 17

Прв дел: ПЛЕНАРНА СЕСИЈА

Motsch Wolfgang
*Die Bedeutung von Gefühlswörtern.
Semantische und translatorische Gesichtspunkte* 27

Pejaska – Bouchereau Frosa
Le retour du texte traduit ou le retour du Roman 33

Hristova Doreana
Plurilinguisme – défi du 21e siècle 47

Втор дел: ПЛУРИЛИНГВИЗАМ И МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ

Abrashi Teuta
Perspektivierung als eine unvermeidliche Übersetzungshandlung 55

Авлик Емилија
*Преведувачка права на терминологија од германски на македонски јазик
пре примерите на романот Чаловој од Берхард Шлик* 67

Aleksoska – Ckatroska Mirjana
*Le plurilinguisme et les institutions européennes quelles implications
pour le français et les futurs traducteurs/interprètes* 81

Arizankovska Lidija
*Терминологијата во служба на преведувачката и толкувачката
– европски и македонски искуства* 87

8

Бабамова Ирина
*Глаголските изрази од францускиот глагол prendre + именка во францускиот јазик
наспроти глаголските изрази од францускиот глагол prendre + именка
во македонскиот јазик (синтаксички и семантички
карakterистики и заедни еквиваленции)* 97

Bici Rozeta
*Concerns of Approaching Translation and Interpretation
under Cultural Influence and Language Profitability* 111

Бојковска Емилија
*Стилистичка обележја на оригиналот, на србскохрватскиот,
на хрватскохрватскиот и на македонскиот превод на расказот
Die verlorene Ehre der Katharina Blum од Хайнрих Бех* 123

Величковска Горпина
Зборот е бесконечен 143

Djurin Tatjana
*Les explications du traducteur:
tradition ou renaissance de l'oeuvre original?* 149

Ѓурчевска – Атанасовска Катарина
Несинхронизирани лексика – предизвик за преведувачот 159

Zlatkovska Marija, Zdravkova Katerina
Recommendations for the Improvement of Sentence Aligners 177

Шева Ludmila
*Traduction et interprétation de l'oeuvre
de l'écrivain espagnol Javier Marías* 195

Илчевска Јана
Улогата, значењето и прицисноста на толкувачот во судницата 205

Кавчиканска Вера
*Дигитално толкување –
современи практики и образовни аспекти* 219

Китановска – Кимовска Соња
Директен наспроти индиректен превод: емпириска ситуација 235

9

Krimer – Gaborović Sanja
The Importance of Bilingualism and Biculturalism in Translation 253

Леоптиќ Марија
*Турнизмање како јазична и културна навика при превод
на лингвистички текстови од илустрира на македонски јазик* 269

Loupaki Elpida
*"Le multilinguisme peut-il garantir le multiculturalisme?
Quelques réflexions sur la traduction au sein de l'Union européenne"* 279

Marolova Darinka
Kulturspezifische Lexik in der literarischen Übersetzung 295

Маџар – Рибар Марија
*Проблеми со фидуљанцијата на македонскиот имџа
во бимедискални документи во Република Македонија* 301

Мешиќ Сanela
*Modalpartikel als Übersetzungsproblem. Kontrastive Analyse
der deutschen Modalpartikel "denn"* 311

Миловска Добрела
Крилатице од македонската традиција во Македонија 323

Мустафа Јехона
Аористот во преводите и англиски на албански јазик 333

Panova – Ignjatović Tatjana
Travel Writing and Translation 345

Petrova Snezana
Les langues et les cultures dans la perspective interculturelle 361

Pirsl Danica, Popovska Solzica
*Transfer, translate and transform: a framework
to manage knowledge in translation* 369

Popova Milena
Pragmatic Approaches to Joke Translation 377

ЛЕОНТИЌ Марија

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

marija.leontik@ugd.edu.mk

ТУРЦИЗМИТЕ КАКО ЈАЗИЧНА И КУЛТУРНА НИШКА ПРИ ПРЕВОД НА ЛИТЕРАТУРНИ ТЕКСТОВИ ОД ТУРСКИ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Марија Леонтиќ

Апстракт: Многу преведувачи при превод на литературни текстови од странски јазик на македонски јазик се соочуваат со проблемот безеквивалентна лексика како резултат на одредени историски услови и културолошки фактори. Преведувачот од турски на македонски јазик има среќа бидејќи благодарение на турцизмите кои се создале како резултат на јазичните и културните проникнувања меѓу турскиот и македонскиот јазик и турската и македонската култура, главно се соочува со еквивалентна лексика, а многу малку бара решенија за безеквивалентната лексика. Тоа од една страна го олеснува преводот на лексички план и го прави автентичен, но од друга страна претставува мост кој ги поврзува турскиот и македонскиот јазик и турската и македонската култура.

Клучни зборови: *турски јазик, македонски јазик, турцизми, еквивалентна лексика.*

TURCISMS AS A LINGUAL AND CULTURAL THREAD WHEN TRANSLATING LITERARY TEXT FROM TURKISH LANGUAGE TO MACEDONIAN LANGUAGE

Abstract : A considerable number of translators encounter problems when translating literary texts into Macedonian language in terms of non-equivalent lexis as a result of historical and cultural factors. Translators from Turkish into Macedonian language have more luck as thanks to the turcisms which entered the Macedonian language as the result of the lingual and cultural contacts are mainly dealing with equivalent lexis. On the one hand, that facilitates the translation on lexical level and renders its authenticity, but on the other side it represents a bridge which links the Turkish and the Macedonian language and culture.

Key words: *Turkish language, Macedonian language, turcisms, equivalent lexis.*

1. Вовед

Општо гледано, преведувањето претставува замена на едно нешто со друго нешто кое е еквивалентно, односно има еднаква вредност на првото. Со оваа преводна еквиваленција или преводна адекватност се пренесуваат информациите во јазичните пораки од еден јазик во друг јазик. Колку јазичните системи и културите на кои им припаѓаат се послични, преводната еквиваленција полесно се постигнува. Доколку јазичните системи и културите на кои им припаѓаат се карактеризираат со големи разлики, преводната еквиваленција потешко се реализира. Ова е најзабележително на лексичко ниво.

Преведувачот при превод од еден во друг јазик го има на располагање целото лексичко богатство на обата јазика. Но и покрај ова, преведувачот при преведувањето се соочува со целосна еквиваленција, делумна еквиваленција и безеквивалентна лексика. При преведување на литературни текстови од турски на македонски јазик преведувачот се соочува со сите видови еквиваленција, но петвековниот заеднички живот на македонскиот и на турскиот народ на ист географски простор со иста административна управа оставиле длабоки траги во колективната меморија, кои денес на јазичен план се манифестираат преку турцизмите. Токму поради ова, турцизмите можеме да ги претставиме како јазична и културна нишка меѓу македонскиот и турскиот народ. Турцизмите на преведувачот од турски на македонски јазик му овозможуваат во голем број случаи да се соочува со целосна и делумна еквиваленција, а во многу мал број примери со безеквивалентна лексика.

2. Улогата на турцизмите за целосна еквиваленција на лексичко ниво при превод на литературни текстови од турски јазик на македонски јазик

Целосната еквиваленција на лексичко ниво при превод на литературни текстови од турски на македонски јазик се јавува кај еднозначни лексеми кои се однесуваат на одредени подрачја. Тие најчесто се претставени со заемките од турскиот јазик или заемките кои навлегле со посредство на турскиот јазик што ги нарекуваме турцизми. Турцизмите се најлесни за препознавање и се наједноставна постапка за преведување.

Целосната еквиваленција на лексичко ниво при преведувањето се јавува кај еднозначни лексеми кои се однесуваат на одреден број подрачја од материјалната култура. Таа се јавува во следниве подрачја:

а) објекти, нивни делови и материјал од кој се изградени:

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турски</i>	<i>македонски</i>
hamam	амам	meyhane	меана
han	ан	kahvehane	кафеана
konak	конак	kale	кале
medrese	медреса	ocak	оџак
cami	џамија	kat	кат
teke	теке	tavan	таван

turbe	турбе	oda	одаја
minare	минаре	tula	тула
bahçe	бавча	direk	дирек

б) покуќнина:

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турски</i>	<i>македонски</i>
sandık	сандак	kazan	казан
bohça	бовча	güğüm	ѓум
torba	торба	kova	кофа
minder	миндер	leğen	леген
krevet	кревет	sofra	софра
döşek	душек	tepsi	тепсија
yorgan	јорган	tencere	тенцере
yastık	јастук	kapak	капак
çarşaf	чаршаф	tava	тава
kilim	килим	havan	аван
perde	перде	rende	ренде
kömür	ќумур	cezve	ѓезве
çakmak	чакмак	fincan	филџан
kibrit	кибрит	şişe	шише

в) трговија и занаети

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турски</i>	<i>македонски</i>
çarşı	чаршија	helvacı	алвација
esnaf	еснаф	bozacı	бозација
zanaatçı	занаатчија	fırıncı	фурнаџија
çırak	чирак	kasap	касап
kalfa	калфа	kahveci	кафеџија
pazar	пазар	yorgancı	јорганџија
dükkân	дуќан	kuyumcu	кујунџија
ortak	ортак	kazancı	казанџија
müşteri	муштерија	kalaycı	калаџија
veresiye	вересија	kunduracı	кондураџија
kâr	ќар	pabuççu	папуџија
ziyan	зијан	semerci	самарџија
fayda	фајде	kömürcü	ќумурџија
bedava	бадијала	boyacı	бојаџија
gaydacı	гајдарџија	berber	бербер

г) прехранбени производи

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турски</i>	<i>македонски</i>
maydanoz	магданос	susam	сусам
ispanak	спанаќ	badem	бадем
marul	марула	leblebi	леблебија
nane	нане	kayısı	кајсија
biber	бибер	muşmula	мушмула
limon tozu	лимонтуз	portakal	портокал
pekmez	пекмез	nişasta	нишесте
kaymak	кајмак	mayı	маја

д) исхрана

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турски</i>	<i>македонски</i>
meze	мезе	tatlı	татлија
çorba	чорба	baklava	баклава
köfte	ќофте	revani	раванија
musakka	мусака	kadayıf	кадаиф
sarma	сарма	tulumba tatlısı	тулумба
paça	пача	kurabiye	гурабија
sucuk	суџук	helva	алва
simit	симит	lokum	локум
kaygana	кајгана	sütlaç	сутлијаш
tarator	таратор	rakı	ракија
turşu	туршија	şıra	шира
yufka	јуфки	kahve	кафе
tarhana	тарана	çay	чај
börek	бурек	salep	салеп
peksimet	пексимит	şerbet	шербет

ѓ) облека и чевли

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турски</i>	<i>македонски</i>
kayış	каиш	cep	џеб
kolan	колан	kundura	кондура
kemer	ќемер	pabuç	папучи
şamı	шамија	çizme	чизми
mahrama	марама	nalın	налани
şal	шал	topuk	топуци
yaka	јака	çorap	чорапи

е) музички инструменти

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турски</i>	<i>македонски</i>
zurna	зурла	tambura	тамбура
kaval	кавал	daire	дајре
düdük	дудук	darbuka	тарабука
gayda	гајда	çalgi	чалгија

3. Улогата на турцизмите за нецелосна (делумна) еквиваленција на лексичко ниво при превод на литературни текстови од турски јазик на македонски јазик

Делумната еквиваленција се јавува на интерлингвистички план и се карактеризира со два аспекта:

а) лексемата на изворниот јазик има пошироко семантичко поле од лексемата на јазикот-цел и

б) лексемата на изворниот јазик има потесно семантичко поле од лексемата на јазикот-цел.

Во вакви ситуации преведувачот се соочува со специфичните односи помеѓу одделни лексеми и бара соодветни решенија на проблемите кои се јавуваат при преведувањето. Но делумната еквиваленција на релацијата турски-македонски јазик благодарение на турцизмите не се доживува како голем проблем. Преведувачот и читателот, иако знае дека се работи за делумна еквиваленција благодарение на културното наследство, народниот бит и народното творештво, многу лесно ја доловува семантичката ширина или семантичката ограниченост на турцизмите.

Делумната еквиваленција на лексичко ниво се јавува во одреден број подрачја.

Случаите кога турцизмот во македонскиот јазик има пошироко семантичко поле од лексемата во турскиот јазик ќе го претставиме со следните примери:

<i>турски</i>	<i>македонски</i>
pazarci 1. продавач на пазар	пазарџија 1. продавач на пазар 2. купувач на пазар
tütüncü 1. одгледувач на тутун 2. продавач на тутун	тутунџија 1. одгледувач на тутун 2. продавач на тутун 3. љубител на тутун и пушење
pehlivanlık 1. пеливанство 2. <i>фиг.</i> сила	пеливанлак 1. пеливанство 2. <i>фиг.</i> вештина, умешност 3. херојство, јунаштво
çardaklı 1. што има чардак, потпирки за лозница	чардаклија 1. куќа што е со чардак, покриена тераса 2. лоза што се качува по чардак, лозница 3. стражар на чардак (кула), граничар

Случаите кога лексемата во турскиот јазик има пошироко семантичко поле од турцизмот со кој се преведува во македонскиот јазик ќе ги претставиме со следните примери:

<i>турски</i>	<i>македонски</i>
bostanci 1. одгледувач на зеленчук, градинар 2. одгледувач на лубеници и дињи 3. чувар на градините со зеленчук и бостан 4. припадник на гардата на султанот	бостаницја 1. одгледувач на бостан (лубеници и дињи) 2. продавач на бостан (лубеници и дињи)
tabiatlı 1. што е носител на каков било карактер или природа	табиетлија 1. што има добар карактер, карактерен 2. што е кудлив, каприциозен
kör 1. слеп 2. слеп човек 3. тап 4. бледа, слаба (светлина) 5. лош 6. <i>фиг.</i> слеп, затворен, без излез	ќор 1. слеп 2. слеп човек

И во двата случаја кога турцизмот во македонскиот јазик има пошироко семантичко поле од лексемата во турскиот јазик или кога лексемата во турскиот јазик има пошироко семантичко поле од турцизмот со кој се преведува во македонскиот јазик, може да се согледа дека турските лексеми се лесно препознатливи, а турцизмите имаат важна улога во нивното препознавање, толкување на нивната семантика и нивното преведување во македонскиот јазик. А сето ова до одреден степен ја олеснува работата на преведувачот на лексички план и му овозможува својата концентрација и енергија да им ја посвети на другите аспекти на литературниот превод.

4. Улогата на турцизмите и на турските елементи за постоење на мал број безеквивалентна лексика при превод на литературни текстови од турски јазик на македонски јазик

Непостоењето на преводна еквиваленција наложува дополнителен напор за преведувачот за да може литературниот текст солидно да го преведе. Кога во едниот јазик постојат лексеми кои немаат преводен еквивалент во другиот јазик, тогаш преведувачот честопати е соочен да бара решенија со неологизми (калкирање, полукалкирање, адаптација, семантички неологизам), транспозиција (синтаксичка парафраза), модулација (приближен превод), контекстуален превод и адаптација.

Безеквивалентната лексика која причинува тешкотии при преведувањето обично се јавува како резултат на различни историски и културолошки фактори во кои живеат народите или поради различната морфолошка структура на јазиците кои се преведуваат. Благодарение на минатото кое историски и културно ги поврзало македонскиот народ и

турскиот народ, македонскиот јазик и турскиот јазик, се појавиле турцизмите кои денес претставуваат јазична нишка и го олеснуваат преводот на литературните текстови од турски на македонски јазик. Во македонскиот јазик најголемиот број турцизми се од областа на материјалната култура, а многу помалку од сферата на духовната култура. Од морфолошки аспект именките кои ги означуваат материјалните предмети се доминантни, а додека глаголите кои изразуваат дејство се значително помалку застапени. Затоа безеквивалентната лексика обично се јавува кај апстрактните поими и кај одредени глаголи кои обично имаат каузативен и реципрочен залог.

<i>турски</i>	<i>македонски</i>
yazdır- (каузативен залог)	му рече да пишува, го обврза да пишува, му наложи да пишува,
okut- (каузативен залог)	му рече да чита, го обврза да чита, му наложи да чита
uçuş- (реципрочен залог)	летнаа заедно, се разлетаа истовремено
gölüş- (реципрочен залог)	се насмевнаа заедно, се насмевнаа истовремено

Безеквивалентна лексика може да се јави и за турските лексеми кои содржат суфикси кои даваат економичност на јазикот. Во вакви случаи преведувачот применувајќи ги турцизмите добива соодветна еквивалентна лексика за преводот.

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>турцизам</i>
kârlı	што доби нешто, што заработи нешто, што ќарил	ќарлија
meraklı	што има желба за, што покажува желба за, што има мерак за	мераклија

За надминување на безеквивалентната лексика може да се употребат и турските суфикси кои се застапени во македонскиот јазик и му се лесно препознатливи на македонскиот говорител. На овој начин преведувачот повторно се стекнува со соодветна еквивалентна лексика за преводот.

<i>турски</i>	<i>македонски</i>	<i>лексема со турски суфикс</i>
bilgisayarcı	лице што работи на компјутер	компјутерџија
otobüsçü	шофер што вози автобус	автобусџија

Денес, голем дел од турцизмите се архаизми, но преведувањето дозволува соодветна примена и на архаизмите кои постојат во лексиконот на јазикот на преводот, а не се во активна употреба во современиот јазик.

Во својата преведувачка практика од турски на македонски јазик и при подготвувањето на основниот турско-македонски речник се сретнав со мал број безеквивалентна лексика. На овој план важна улога има лексиконот на стандардниот македонски јазик во кој се застапени турцизмите и турските елементи како историско,

културно и јазично наследство, кои денес ни овозможуваат при преведување на литературни текстови од турски на македонски јазик да имаме богат избор на лексеми.

5. Заклучок

Преведувачите на литературните текстови од турски јазик на македонски јазик во најголем број случаи се соочуваат со целосна и делумна еквиваленција, а многу малку со безеквивалентна лексика. Но, во голем број случаи безеквивалентната лексика може да се надмине со турцизмите или со турските елементи, пред сè турските суфикси, кои навлегле во македонскиот јазик во текот на административната управа на Османлиската Империја, а кои и денес наоѓаат своја примена во говорниот и во пишаниот јазик. Голем дел од турцизмите се архаизми, но на преведувачот при соочување со безеквивалентна лексика е дозволено му е да црпи и од активното и од пасивното лексичко богатство на еден јазик. Македонскиот јазик располага со големо лексичко богатство кое содржи турцизми или турски елементи кои влијаат целосната и делумната еквиваленција при превод од турски на македонски јазик да биде делотворна, ефикасна и специфична. Затоа можеме да заклучиме дека турцизмите кои се јавиле во специфични историски и културни услови, денес претставуваат јазична нишка при турско-македонскиот превод на литературните текстови.

БИБЛИОГРАФИЈА

1. Baker Mona. (1999). *In Other Words - a coursebook on translation*. Routledge - London, New York.

2. Hornby-Snell Mary. (1988). *Translation Studies*. John Benjamins Publishing Company- Zürich.

3. Никодиновска Радица. (2009). *Дидактика и евалуација на преведувањето од италијански јазик на македонски и обратно*. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

4. Николиќ Арсова Лидија. (1999). *Преведување - теорија и практика*. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

5. Димитровски Тодор, Корубин Благоја, Стаматоски Трајко. (1986). *Речник на македонскиот јазик со српскохрватски толкувања*. Македонска книга - Скопје.

6. Мурговски Зозе. (2005). *Речник на македонскиот јазик*. Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје.

7. Велковска Снежана, Антевска Веновска Снежанка, Маџоска Груевска Симона, Михајловска Додевска Олгица, Грујовска Јованова Елена, Џамбазова Петрова Снежана, Ристеска Стефановска Фани, Тангуровска Лидија, Евроска Топлиска Катица, Цветановски Гоце, Ралповска Бандиловска Елизабета, Дрвошанов Васил, Каранфиловски Максим, Цветковски Живко. (2003). *Толковен речник на македонскиот јазик. Том 1 (А-Ж)*. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје.

8. Ралповска Бандиловска Елизабета, Велковска Снежана, Велковска Бисерка, Антевска Веновска Снежанка, Михајловска Додевска Олгица, Грујовска Јованова Елена,

Ловеска Оливера, Каранфиловски Максим, Ристеска Стефановска Фани, Евроска Топлиска Катица, Цветановски Гоце, Цветковски Живко. (2005). *Толковен речник на македонскиот јазик. Том 2 (З-К)*. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје.

9. Ралповска Бандиловска Елизабета, Велковска Снежана, Велковска Бисерка, Антевска Веновска Снежанка, Маџоска Груевска Симона, Ѓоргиева Давкова Светлана, Конески Кирил, Каранфиловски Максим, Ристеска Стефановска Фани, Евроска Топлиска Катица, Цветановски Гоце, Цветковски Живко. (2006). *Толковен речник на македонскиот јазик. Том 3 (Л-О)*. Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје.

Леонтиќ, Марија. (2012). Турцизмите како јазична и културна нишка при превод на литературни текстови од турски на македонски јазик. Меѓународна научна конференција по повод европскиот ден на јазиците на тема „Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето“, во организација на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 27.9.2012, Скопје.

Превод на апстрактот на англиски: м-р Крсте Илиевски

Лектура: проф. д-р Симон Саздов